

Regeringens proposition

1976/77:106

med förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1977/78;

utfärdad den 3 mars 1977.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga det förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

ERIC KRÖNMARK

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen läggs fram förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1977/78. Fondens inkomster beräknas till 794 715 000 kr. För reparations- och underhållskostnader m. m. tas upp 569 319 000 kr., varav för iståndsättning av byggnader m. m. 132 250 000 kr. och för iståndsättning av befästningar m. m. 21 750 000 kr.

	Befäst- ningars delfond	Kasern- byggnads- delfond	Försvarets forsknings- anstalts delfond	Summa
<i>Tillgångar</i>				
Fast egendom	3 670,5	3 146,1	95,3	6 911,9
Fordringar hos andra fonder	3,5	3,8	0,6	7,9
Övriga fordringar	–	148,5	–	148,5
Summa tillgångar	3 674,0	3 298,4	95,9	7 068,3
<i>Skulder</i>				
Avskrivningskonton	3 464,5	1 821,3	61,0	5 346,8
Diverse medel	3,5	3,8	0,6	7,9
Summa skulder	3 468,0	1 825,1	61,6	5 354,7
<i>Kapitalbehållning</i>	206,0	1 473,3	34,3	1 713,6

I förhållande till fondens ställning den 1 juli 1975 innebär de redovisade beloppen en ökning av värdet av den fasta egendomen (brutto) med 300,4 milj. kr. Nettoökningen av fondens kapital under budgetåret 1975/76 uppgår till 58,3 milj. kr.

Utfallet av staten för fastighetsfonden för budgetåret 1975/76 framgår av en sammanställning som finns intagen i riksrevisionsverkets budgetredovisning. Enligt denna har fondens överskott uppgått till 125,1 milj. kr.

Den för budgetåret 1976/77 fastställda staten för fastighetsfonden balanserar på ett belopp av 553,5 milj. kr. Inkomsterna beräknas till detta belopp medan utgifterna och överskottet beräknas till 415,1 resp. 138,4 milj. kr.

Fortifikationsförvaltningen och byggnadsstyrelsen har avgett förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1977/78. Riksrevisionsverket har yttrat sig över förslagen.

Förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1977/78

Staten för försvarets fastighetsfond skall enligt beslut av 1948 års riksdag ta upp följande titlar, nämligen på *inkomstsidan*. A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler, B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden, C. Inkomster av övnings- och skjutfält och D. Diverse inkomster samt på *utgiftssidan* A. Reparations- och underhållskostnader m. m., B. Avsättning till värdeminskningsskonto och C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden samt *Överskott att tillföras statsbudgetens driftbudget*. Inkomsterna resp. utgifterna under de angivna titlarna skall tas upp särskilt för

de olika delfonderna.

Förslaget till stat för försvarets fastighetsfond slutar på ett belopp av 794 715 000 kr., vilket innebär en ökning av omslutningen med 241 229 000 kr. Reparations- och underhållskostnaderna förutses öka med 228 124 000 kr. Härav hänför sig 198 881 000 kr. till kostnader för fastighetsdrift som fr. o. m. nästa budgetår föreslås bli redovisade över fastighetsfondens stat. Avsättningen till värdeminskningsskontot förutses öka med 4 222 000 kr. och hyres- och arrendeutgifterna med 5 328 000 kr. Överskottet beräknas öka med 3 555 000 kr. I fråga om inkomster utom de under posten Ersättning för statsmyndigheter upplåtna lokaler förutses en ökning med 2,3 milj. kr. Posten till ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler förutses öka med 238 929 000 kr. Av ökningsbeloppet hänför sig 198 881 000 kr. till kostnaderna för fastighetsdrift som har inräknats i den hyra som myndigheterna har att erlagga.

Vid beräkning av de olika posterna tar jag först upp fondens utgifter till behandling.

Utgifter

A. Reparations- och underhållskostnader m. m.

För objekt som redovisas på *befästningars delfond* utom flygfält, för vilka särskilda regler gäller, skall underhållskostnaderna enligt beslut av 1948 års riksdag (prop. 1948:157, SU 1948:79, rskr 1948:169) beräknas i förhållande till anläggningsvärdet. Därvid skall en underhållskvot på anläggningsvärdet den 1 juli 1946 tillämpas. Enligt beslut av 1951 års riksdag (prop. 1951:88, SU 1951:61, rskr 1951:110) är underhållskvoten 0,6 % vid 1946 års prisnivå. Denna procentsats räknas för varje år om till gällande prisnivå med hjälp av byggnadsstyrelsens underhållskostnadsindex. Underhållskvoten för år 1976 är 4,13 %. För iståndsättning av befästningar m. m., för underhåll av jordbruks- och skogsfastigheter m. m., för skatter och för underhåll av enskilda vägar anvisas dessutom särskilda medel.

I enlighet med vad som anfördes i prop. 1960:1 (bil. 22) skall underhållskostnaderna för flygfälten beräknas i relation till anläggningsvärdet. För flygfälten med rullbanor och andra anordningar som är omedelbart avsedda för flygverksamheten skall därvid tillämpas en underhållskvot av 1,2 % av anläggningsvärdet den 1 juli 1946. Underhållskvoten räknas om till gällande prisnivå med hjälp av fortifikationsförvaltningens flygfältsindex. Underhållskvoten för 1976 är 6,16 %. För iståndsättning av flygfält anvisas dessutom särskilda medel.

För byggnader m. m. som redovisas på *kasernbyggnaders delfond* och *försvarets forskningsanstalts delfond* beräknas medelsbehovet för reparation och

underhåll, med vissa i det följande angivna undantag, i enlighet med de principer som angetts i prop. 1945:180 och prop. 1970:1 (bil. 22). I överensstämmelse härmed beräknas medelsbehovet för reparation och underhåll till viss procent av den faktiska byggnadskostnaden för varje särskild fastighet, omräknad till 1935 års prisnivå. Byggnadsbeståndet delas därvid upp i tre grupper. Den första gruppen – äldre byggnader – omfattar byggnader som har färdigställts före den 1 juli 1938. Dessa byggnader redovisas i fastighetsfonden på grundval av särskild värdering. Den andra och den tredje gruppen – nyare byggnader – omfattar byggnader som har färdigställts efter nämnda datum och som varit i bruk längre resp. kortare tid än nio år. Nyare byggnader redovisas i fastighetsfonden med sitt anskaffningsvärde. Underhållsmedel beräknas första gången för andra budgetåret efter det budgetår under vilket byggnaden har färdigställts. För byggnader som tillhör den första gruppen skall enligt beslut av 1961 års riksdag (jfr. prop. 1961:59 s. 17) tillämpas en grundunderhållskvot av 1,2 % vid 1935 års underhållskostnadsnivå. Underhållskvoten vid denna prisnivå utgör i andra och tredje grupperna 0,8 resp. 0,4 %. Omräknade till 1976 års prisnivå med hjälp av byggnadsstyrelsens underhållskostnadsindex (basår 1963) som per den 1 april 1976 har fastställts till 259,3 är underhållskvoterna i första gruppen 13,38 % samt i andra och tredje grupperna 8,92 resp. 4,46 %. Utöver de procentuellt beräknade underhållsmedlen anvisas särskilda medel för iståndsättning av byggnader m. m. samt för skatter och för underhåll av enskilda vägar.

Från den procentuella beräkningsmetoden undantas övnings- och skjutfälten i enlighet med vad som anfördes i prop. 1948:157. Underhållsmedel för dessa skall fastställas efter uppskattning för varje särskilt budgetår och medel för ändamålet anvisas på särskild delpost.

Vid beräkningen av de procentberäknade underhållskostnaderna för nästa budgetår har myndigheterna utgått från de byggnadsvärden som fanns redovisade på delfonderna den 30 juni 1976.

A 1. Reparations- och underhållskostnader m. m.: Befästningars delfond

1975/76	Utgift	92 441 767
1976/77	Anvisat	107 290 000
1977/78	Förslag	176 090 000

	1976/77	Beräknad ändring 1977/78	
		Fortifika- tionsförvalt- ningen	Föredra- ganden
a) Löpande reparation och underhåll av befästningar m. m.	66 952 000	+ 5 978 000	+ 5 978 000
b) Iståndsättning av befästningar m. m.	17 150 000	+ 7 300 000	+ 4 600 000
c) Underhåll av jordbruks- och skogsfastigheter m. m.	300 000	-	-
d) Skatter	100 000	-	-
e) Underhåll av enskilda vägar	1 480 000	+ 210 000	-
f) Underhåll av flygfält m. m.	19 308 000	+ 2 552 000	+ 2 552 000
g) Iståndsättning av flygfält	2 000 000	-	-
h) Fastighetsdrift	-	+66 800 000	+55 670 000
	107 290 000	+82 840 000	+68 800 000

Fortifikationsförvaltningen

a) Medelsbehovet för löpande reparation och underhåll av befästningar m. m. beräknas enligt följande. Det per den 30 juni 1976 bokförda byggnadsvärdet (utom för flygfält) var 2 889 747 979 kr. Från detta byggnadsvärde skall dras utbetalningar för ännu inte färdigställda anläggningar, 10,5 milj. kr. Omräknad till 1946 års byggnadskostnadsnivå blir återstoden 1 669 075 477 kr. Detta byggnadsvärde skall användas vid beräkningen av underhållsmedel. Förvaltningen beräknar medelsbehovet enligt i det föregående angivna grunder till $(4,13 \% \times 1\,669\,075\,477)$ 68 932 817 kr.

För det ökade underhållsbehov som fredsanvändningen av vissa anläggningar medför (jfr. prop. 1973:1 bil. 22 s. 5) bör beloppet räknas upp med 4 milj. kr.

Förvaltningen beräknar alltså medelsbehovet för nästa budgetår under delposten till $(68\,932\,817 + 4\,000\,000)$ avrundat 72 930 000 kr.

b) För iståndsättning av befästningar m. m. beräknar förvaltningen i enlighet med de programansvarigas anslagsframställningar för anlagen Arméförband: Iståndsättning av befästningar och kaserner, Marinförband: Iståndsättning av befästningar och kaserner, Flygvapenförband: Iståndsättning av befästningar och kaserner, Central och högre regional ledning: Iståndsättning av befästningar och kaserner samt Gemensamma myndigheter m. m.: Iståndsättning av befästningar och kaserner medelsbehovet till 24 450 000 kr. eller 7,3 milj. kr. mer än för innevarande budgetår. Det föreslagna beloppet avses för följande ändamål.

Arméförband

1. Mindre iståndsättningsarbeten på befästningar m. m.	450 000

Marinförband

1. Delprogram 2.1. Mindre iståndsättningsarbeten på befästningar m. m.	900 000
2. Ombyggnad av vissa anläggningar för kustartilleribatterier	1 800 000
3. Delprogram 2.6. Mindre iståndsättningsarbeten på befästningar m. m.	2 300 000
	5 000 000

Flygvapenförband

1. Mindre iståndsättningsarbeten på befästningar m. m.	1 500 000

Central och högre regional ledning

1. Ombyggnad av ett ammunitionsförråd till militärområdesförråd för materiel (totalkostnad 2,9 milj. kr.)	800 000
2. Ombyggnad av en stabsplats (totalkostnad 5,3 milj. kr.)	3 500 000
3. Ombyggnad av en stabsplats (totalkostnad 12,6 milj. kr.)	6 700 000
4. Ombyggnad av en berganläggning till lokaler för en datamaskinanläggning (totalkostnad 5,8 milj. kr.)	2 700 000
5. Mindre iståndsättningsarbeten på befästningar m. m.	3 300 000
	17 000 000

Gemensamma myndigheter och funktioner

1. Mindre iståndsättningsarbeten på befästningar m. m.	500 000

Totalt **24 450 000**

Motiveringar lämnas under anslagen till iståndsättning av befästningar och kaserner i prop. 1976/77:100 (bil. 7, anslagen E 8 och F 23) och i prop. om inriktningen av säkerhetspolitiken och totalförsvarets fortsatta utveckling som tidigare denna dag har anmälts i regeringssammanträde (anslagen B 3, C 3 och D 3).

c) För underhåll av jordbruks- och skogsfastigheter m. m. beräknar förvaltningen medelsbehovet för nästa budgetår till oförändrat 300 000 kr.

d) För skatter beräknas medelsbehovet för nästa budgetår till oförändrat 100 000 kr.

e) För underhåll av enskilda vägar räknar förvaltningen med ett medelsbehov av 1 690 000 kr. eller 210 000 kr. mer än för innevarande budgetår.

f) Förvaltningen beräknar medelsbehovet för underhåll av flygfält m. m. enligt följande.

Det per den 30 juni 1976 bokförda anläggningsvärdet var 730 851 777 kr. Från detta värde skall dras dels anläggningsvärdena, sammanlagt 35 900 200 kr., för vissa flygfält m. m. som f. n. inte används och inte heller underhålls (jfr. prop. 1960:1 bil. 22 s. 15), dels anläggningsvärdena för färdigställda reservvägbaser, 14 002 300 kr., dels utbetalningar för ännu inte färdigställda objekt, 2 592 000 kr. Omräknad till 1946 års byggnadskostnadsnivå blir återstoden 351 697 255 kr. Detta anläggningsvärde skall användas vid beräkningen av underhållsmedel. Förvaltningen beräknar enligt i det föregående angivna grunder medelsbehovet till $(6,16 \% \times 351\,697\,255)$ 21 664 550 kr.

För underhåll av tekniskt komplicerad flygfältsmateriel (jfr. prop. 1966:32 s. 20) bör beloppet räknas upp med 200 000 kr.

Förvaltningen beräknar alltså medelsbehovet för nästa budgetår under delposten till $(21\,664\,550 + 2\,000\,000)$ avrundat 21 860 000 kr. eller 2 552 000 kr. mer än för innevarande budgetår.

g) För iståndsättning av flygfält beräknar förvaltningen medelsbehovet för nästa budgetår till oförändrat 2 milj. kr.

h) Kostnaderna för maskinpersonal, bränsle, el, vatten m. m. har tidigare inte tagits upp i staten för försvarets fastighetsfond. Fr. o. m. nästa budgetår bör dessa kostnader för fastighetsdrift redovisas över staten för fastighetsfonden. Motsvarande belopp har inräknats i den hyra som myndigheterna har att erlagga. Detta innebär att förevarande utgiftspost för nästa budgetår räknas upp med 66,8 milj. kr. och att inkomstposten Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler höjs med samma belopp.

Föredraganden

Jag biträder fortifikationsförvaltningens förslag att kostnaderna för fastighetsdrift redovisas över staten för försvarets fastighetsfond. Kostnader för ändamål för vilka delposten till fastighetsdrift är avsedd skall debiteras

lokalnyttjarna med den verkliga kostnaden enligt uppmätt förbrukning. Eftersom utgifterna på delposten därigenom direkt kommer att balanseras av hyresinkomster bör delposten till fastighetsdrift vara av förslagskaraktär. Detta medför att hela förevarande utgiftspost av budgettekniska skäl kommer att tas upp förslagsvis. Jag vill emellertid understryka att det endast är delposten till fastighetsdrift som skall vara förslagsvis. Någon ändring i detta hänseende beträffande övriga delposter är inte åsyftad.

Med hänvisning till sammanställningen förordar jag att under befästningsars delfond till reparations- och underhållskostnader m. m. beräknas 176 090 000 kr. Jag har härvid dels räknat med att några medel för ombyggnad av en berganläggning till lokaler för en datamaskinanläggning inte behövs för nästa budgetår, dels tagit upp utgifterna för fastighetsdrift i prisläget den 1 februari 1976 i stället för i ett beräknat medelprisläge för budgetåret 1977/78 som fortifikationsförvaltningen föreslagit.

A 2. Reparations- och underhållskostnader m. m.: Kasernbyggnaders delfond

1975/76	Utgift	221 372 120
1976/77	Anvisat	231 579 000
1977/78	Förslag	390 590 000

	1976/77	Beräknad ändring 1977/78	
		Fortifika- tionsför- valtningen	Föredra- ganden
a) Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m.	82 429 000	+ 12 800 000	+ 12 700 000
b) Underhåll och iordningställande av övnings- och skjutfält m. m.	17 500 000	+ 3 500 000	-
c) Iståndsättning av byggnader m. m.	129 950 000	+ 2 300 000	+ 2 300 000
d) Skatter	1 000 000	+ 800 000	+ 800 000
e) Underhåll av enskilda vägar	700 000	-	-
f) Fastighetsdrift	-	+171 837 000	+143 211 000
	231 579 000	+191 237 000	+159 011 000

Fortifikationsförvaltningen

a) Det per den 30 juni 1976 bokförda byggnadsvärdet var 2 722 938 840 kr. Detta värde fördelar sig på äldre byggnader och nyare byggnader enligt följande sammanställning.

	Äldre byggnader	Nyare byggnader
I huvudboken redovisat byggnadsvärde (2 722 938 840)	319 905 655	2 403 033 185
<i>Avgår</i>		
a) Värdet av till Norrbottens läns landsting överlämnade byggnader	2 198 150	4 157 945
b) Utbetalningar för ännu inte färdigställda byggnadsobjekt	–	32 880 700
Byggnadsvärde att användas vid procentuell beräkning av underhållsmedel	317 707 505	2 365 994 540

Det på detta vis framräknade byggnadsvärdet för nyare byggnader (2 365 994 540 kr.) har reducerats till 1935 års prisnivå.

Den procentberäknade delen av delposten har beräknats till 92 029 005 kr. enligt följande sammanställning.

	Byggnadsvärde reducerat till 1935 års prisnivå	Indexkorrigerad underhållsprocent	Reparationsmedel
Äldre byggnader	317 707 505	13,38	42 509 264
Nyare byggnader över 9 år	463 742 087	8,92	41 365 794
Nyare byggnader under 9 år	182 823 915	4,46	8 153 947
			92 029 005

Vid armén finns f. n. ca 2 000 baracker som har anskaffats under andra världskriget. Dessa är i allmänhet inte i så gott skick att de enligt förvaltningens mening bör värderas in i fastighetsfonden. Detsamma gäller ett antal baracker vid flygfälten och ett antal krigsbromaterieförråd som tillförts från försvarets materielverk. På grund av lokalbrist har nämnda baracker hittills utnyttjats för förläggnings- och förrådsändamål m. m. Förvaltningen överväger emellertid att under innevarande budgetår påbörja en inventering av det aktuella behovet av att ta i anspråk barackerna och att göra en klassning av dem. Efter en sådan inventering och klassning bedömer förvaltningen att det finns underlag för beslut om invärdering av de baracker som är i godtagbart skick och som fyller ett angeläget lokalbehov och för beslut om rivning av övriga baracker. Åtgärder av angivet slag beräknas emellertid inte komma att inverka på behovet av medel för underhåll av barackerna för nästa budgetår. Förvaltningen beräknar därför ett oförändrat medelsbehov av 1,3 milj. kr. för nästa budgetår för detta ändamål.

På vissa nya övningsområden finns ett stort antal byggnader som ännu inte har kunnat värderas in i fastighetsfonden. För oundgängligen nödvändigt yttre underhåll av dessa byggnader beräknas för nästa budgetår ett medelsbehov av 1,9 milj. kr. eller 100 000 kr. mer än för innevarande budgetår.

Förvaltningen beräknar alltså medelsbehovet för löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. till (92 029 005 + 1 300 000 + 1 900 000) avrundat 95 229 000 kr.

b) Utgifterna under delposten Underhåll och iordningställande av övnings- och skjutfält m. m. beräknas till 21 milj. kr. eller 3,5 milj. kr. mer än för innevarande budgetår. Av beloppet avses 10,4 milj. kr. för underhåll och 10,6 milj. kr. för iordningställande av övnings- och skjutfält m. m.

c) Under delposten Iståndsättning av byggnader m. m. beräknar förvaltningen i enlighet med de programansvarigas anslagsframställningar för anslagen Arméförband: Iståndsättning av befästningar och kaserner, Marinförband: Iståndsättning av befästningar och kaserner, Flygvapenförband: Iståndsättning av befästningar och kaserner, Central och högre regional ledning: Iståndsättning av befästningar och kaserner samt Gemensamma myndigheter m. m.: Iståndsättning av befästningar och kaserner medelsbehovet för nästa budgetår till 132 250 000 kr. eller 2,3 milj. kr. mer än för innevarande budgetår.

För fortsatta arbeten med upprustning av kasernbeståndet tas 42,8 milj. kr. upp för nästa budgetår, vilket är 5,9 milj. kr. mindre än för innevarande budgetår. Möjligheterna att förverkliga kasernrenoveringsprogrammet påverkas av många ovissa faktorer, bl. a. arbetsmarknadsförhållandena och möjligheterna att utrymma de kaserner som skall renoveras. Renoveringsprogrammet bör därför inte låsas i detalj utan ges en viss flexibilitet. Av detta skäl har förvaltningen fört samman kasernrenoveringarna under en punkt för varje försvarsgren. Av samma skäl har förvaltningen fört samman medelsbehovet för iståndsättning av arméns marinrättningar och sjukhus under var sin punkt. Beslut om vilka objekt som skall sättas i gång anses böra anstå till dess att det fortsatta planeringsarbetet har visat för vilka objekt förutsättningar för igångsättning föreligger.

Det belopp av 132 250 000 kr. som tas upp under delposten Iståndsättning av byggnader m. m. avses för följande ändamål.

Arméförband

1. Kasernrenoveringar	22 000 000
2. Iståndsättning av marinrättningar	3 500 000
3. Iståndsättning av sjukhus	4 500 000
4. P 1. Ombyggnadsarbeten för S I (totalkostnad 30 milj. kr.)	1 000 000

5. S 2. Ombyggnad och iståndsättning av garnisonshotellet (totalkostnad 3 450 000 kr.)	2 400 000
6. Skövde garnison. Ombyggnadsarbeten till följd av organisationsändringar (totalkostnad 15 milj. kr.)	3 000 000
7. Iståndsättning av förråd och stabs- och förvaltningslokaler till följd av organisationsändringar	3 000 000
8. Diverse objekt	2 900 000
9. Mindre iståndsättningsarbeten på byggnader, utbildningsanordningar m. m.	15 250 000
10. Vissa tekniska försörjningsanordningar m. m.	17 000 000
	74 550 000

Marinförband

1. Kasernrenoveringar	12 800 000
2. ÖrlB S. Ombyggnad av cisternskjulet	3 000 000
3. ÖrlB S. Om- och tillbyggnad av kockskolan (totalkostnad 3,4 milj. kr.)	2 500 000
4. Mindre iståndsättningsarbeten på byggnader, utbildningsanordningar m. m.	1 500 000
5. Vissa tekniska försörjningsanordningar m. m.	1 200 000
	21 000 000

Flygvapenförband

1. Kasernrenoveringar	8 000 000
2. F 7. Ombyggnad av en hangar till förråd (totalkostnad 8 150 000 kr.)	4 500 000
3. F 16. Ombyggnad av en flygverkstad (totalkostnad 5,5 milj. kr.)	2 700 000
4. Mindre iståndsättningsarbeten på byggnader, utbildningsanordningar m. m.	8 300 000
5. Vissa tekniska försörjningsanordningar m. m.	5 000 000
	28 500 000

Central och högre regional ledning

1. Delprogram 4.1. Mindre iståndsättnings- arbeten på byggnader m. m.	600 000
2. Delprogram 4.3. Mindre iståndsättnings- arbeten på byggnader m. m.	200 000
3. Delprogram 4.4. Mindre iståndsättnings- arbeten på byggnader m. m.	300 000
4. MFÖN. Ombyggnad av f. d. havremagasinet (totalkostnad 5,1 milj. kr.)	2 700 000
5. Delprogram 4.5. Mindre iståndsättnings- arbeten på byggnader m. m.	600 000
6. Delprogram 4.5. Vissa tekniska försörj- ningsanordningar m. m.	1 000 000
	5 400 000

Gemensamma myndigheter och funktioner

1. Delprogram 5.4. Mindre iståndsättnings- arbeten på byggnader m. m.	900 000
2. Delprogram 5.6. Mindre iståndsättnings- arbeten på byggnader m. m.	200 000
3. Delprogram 5.7. Mindre iståndsättnings- arbeten på byggnader m. m.	100 000
4. Delprogram 5.10. Mindre iståndsättnings- arbeten på byggnader m. m.	400 000
5. Delprogram 5.15. Mindre iståndsättnings- arbeten på byggnader m. m.	500 000
6. Delprogram 5.16. Mindre iståndsättnings- arbeten på byggnader m. m.	700 000
	2 800 000

Totalt **132 250 000**

Motiveringar lämnas under anslagen till iståndsättning av befästningar och kaserner i prop. 1976/77:100 (bil. 7, anslagen E 8 och F 23) och i prop. om inriktningen av säkerhetspolitiken och totalförsvarets fortsatta utveckling som tidigare denna dag har anmälts i regeringssammanträde (anslagen B 3, C 3 och D 3).

d) Under delposten Skatter beräknas för nästa budgetår ett medelsbehov av 1,8 milj. kr. eller 800 000 kr. mer än för innevarande budgetår.

e) Förvaltningen beräknar medelsbehovet för nästa budgetår under delposten Underhåll av enskilda vägar till oförändrat 700 000 kr.

f) Kostnaderna för maskinpersonal, bränsle, el, vatten m. m. har tidigare inte tagits upp i staten för försvarets fastighetsfond. Fr. o. m. nästa budgetår

bör dessa kostnader för fastighetsdrift redovisas över staten för fastighetsfonden. Motsvarande belopp har inräknats i den hyra som myndigheterna har att erlägga. Detta innebär att förevarande utgiftspost för nästa budgetår räknas upp med 171 837 000 kr. och att inkomstposten Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler höjs med samma belopp.

Föredraganden

Jag biträder fortifikationsförvaltningens förslag att kostnaderna för fastighetsdrift redovisas över staten för försvarets fastighetsfond. Kostnader för ändamål för vilka delposten till fastighetsdrift är avsedd skall debiteras nyttjarna med den verkliga kostnaden enligt uppmätt förbrukning. Eftersom utgifterna på delposten därigenom direkt kommer att balanseras av hyresinkomster bör delposten till fastighetsdrift vara av förslagskaraktär. Detta medför att hela förevarande utgiftspost av budgettekniska skäl kommer att tas upp förslagsvis. Jag vill emellertid understryka att det endast är delposten till fastighetsdrift som skall vara förslagsvis. Någon ändring i detta hänseende beträffande övriga delposter är inte åsyftad.

Med hänvisning till sammanställningen förordar jag att under kasernbyggnaders delfond till reparations- och underhållskostnader m. m. beräknas 390 590 000 kr. Jag har härvid dels räknat med ett oförändrat belopp av 1,8 milj. kr. för underhåll av byggnader som är belägna på nya övningsfält och som inte har värderats in i fonden, dels tagit upp utgifterna för fastighetsdrift i prisläget den 1 februari 1976 i stället för i ett beräknat meddelprisläge för budgetåret 1977/78 som fortifikationsförvaltningen föreslagit.

A 3. Reparations- och underhållskostnader m. m.: Försvarets forskningsanstalts delfond

1975/76	Utgift	2 209 388
1976/77	Anvisat	2 326 000
1977/78	Förslag	2 639 000

	1976/77	Beräknad ändring 1977/78	
		Byggnadsstyrelsen	Föredraganden
a) Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m.	2 126 000	+313 000	+313 000
b) Iståndsättningsarbeten m. m.	200 000	-	-
	2 326 000	+313 000	+313 000

Byggnadsstyrelsen

a) Det per den 30 juni 1976 bokförda byggnadsvärdet var 90 388 022 kr., varav 4 049 150 kr. för äldre byggnader och 86 338 872 kr. för nyare byggnader.

Medelsbehovet för löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. har, sedan värdet av nyare byggnader reducerats till 1935 års prisnivå, beräknats till avrundat 2 439 000 kr. enligt följande sammanställning.

	Byggnadsvärde reducerat till 1935 års pris- nivå	Indexkorri- gerad under- hållsprocent	Reparations- medel
Äldre byggnader	4 049 150	13,38	541 776
Nyare byggnader över 9 år	20 241 255	8,92	1 805 520
Nyare byggnader under 9 år	2 054 894	4,46	91 648
			2 438 944

b) För istandsättningsarbeten m. m. beräknar byggnadsstyrelsen medelsbehovet för nästa budgetår till 200 000 kr. Medlen avses för ombyggnad av äldre laboratorier m. m. samt för ändrings- och inredningsarbeten föranledda av forskningsförsök.

Föredraganden

Med hänvisning till sammanställningen förordar jag att under försvarets forskningsanstalts delfond till reparations- och underhållskostnader m. m. beräknas 2 639 000 kr.

B. Avsättning till värdeminskningsskonto

De tillgångar som är bokförda på försvarets fastighetsfond skrivs av enligt vissa allmänna grunder. För tillgångar som består av mark sker ingen avskrivning alls. För objekt på befästningars delfond sker grundavskrivning med 100 % vid anskaffningstillfället. I övrigt sker grundavskrivning med 50 % utom för förvaltningsbyggnader för vilka grundavskrivning sker med 25 %. Avskrivningstiden är 40 år i normalfall och 60 år för förvaltningsbyggnader.

För grundavskrivningen anvisas anslag på statsbudgetens driftbudget under huvudtiteln Avskrivning av nya kapitalinvesteringar. Medel till den årliga avsättningen till värdeminskningsskonto förs upp på fastighetsfondens stat. Den årliga avsättningen påbörjas under andra budgetåret efter det då byggnaden färdigställts.

B 1. Avsättning till värdeminskningskonto: Befästningars delfond

1975/76	Utgift	6 626 165
1976/77	Anvisat	6 635 000
1977/78	Förslag	6 800 000

Fortifikationsförvaltningen

För nästa budgetår beräknas medelsbehovet till 6,8 milj. kr.

Föredraganden

Jag förordar i enlighet med fortifikationsförvaltningens förslag att till avsättning till värdeminskningskonto under befästningars delfond beräknas 6,8 milj. kr.

B 2. Avsättning till värdeminskningskonto: Kasernbyggnaders delfond

1975/76	Utgift	23 245 971
1976/77	Anvisat	24 250 000
1977/78	Förslag	28 300 000

Fortifikationsförvaltningen

För nästa budgetår beräknas medelsbehovet till 28,3 milj. kr.

Föredraganden

Jag förordar i enlighet med fortifikationsförvaltningens förslag att till avsättning till värdeminskningskonto under kasernbyggnaders delfond beräknas 28,3 milj. kr.

B 3. Avsättning till värdeminskningskonto: Försvarets forskningsanstalts delfond

1975/76	Utgift	1 022 880
1976/77	Anvisat	1 028 000
1977/78	Förslag	1 035 000

Byggnadsstyrelsen

För nästa budgetår beräknas medelsbehovet till 1 034 000 kr.

Föredraganden

Jag förordar i enlighet med förslag av riksrevisionsverket att till avsättning till värdepapperskonto under försvarets forskningsanstalts delfond beräknas 1 035 000 kr.

C. Hyres- och arrendeutgifter m. m.**C 1. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden: Befästningars delfond**

1975/76	Utgift	5 844 110
1976/77	Anvisat	6 400 000
1977/78	Förslag	8 800 000

Fortifikationsförvaltningen

Medelsbehovet under denna post för nästa budgetår beräknas till 8,8 milj. kr. eller 2,4 milj. kr. mer än för innevarande budgetår. Av det föreslagna beloppet avses 5 milj. kr. för förhyrning av drivmedelsanläggningar, 1,8 milj. kr. för engångshyra för vissa utrymmen i en anläggning som tillhör en annan statlig myndighet, 500 000 kr. för andra förhyrningar, 1,1 milj. kr. för arrenderingar och 400 000 kr. för utgifter i samband med förhyrningar.

Föredraganden

Jag förordar i enlighet med fortifikationsförvaltningens förslag att till hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden under befästningars delfond beräknas 8,8 milj. kr.

C 2. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden: Kasernbyggnaders delfond

1975/76	Utgift	33 905 028
1976/77	Anvisat	35 000 000
1977/78	Förslag	38 000 000

Fortifikationsförvaltningen

Medelsbehovet under denna post för nästa budgetår beräknas till 38 milj. kr. eller 3 milj. kr. mer än för innevarande budgetår. Av det föreslagna beloppet avses 31 milj. kr. för hyresutgifter, 800 000 kr. för arrendeutgifter och 6,2 milj. kr. för utgifter i samband med förhyrningar.

Föredraganden

Jag förordar i enlighet med fortifikationsförvaltningens förslag att till hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden under kasernbyggnaders delfond beräknas 38 milj. kr.

C 3. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden: Försvarets forskningsanstalts delfond

1975/76	Utgift	557 702
1976/77	Anvisat	632 000
1977/78	Förslag	560 000

Byggnadsstyrelsen

För nästa budgetår beräknas de sammanlagda hyreskostnaderna till 560 000 kr. eller 72 000 kr. mindre än för innevarande budgetår.

Föredraganden

Jag förordar i enlighet med byggnadsstyrelsens förslag att till hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden under försvarets forskningsanstalts delfond beräknas 560 000 kr.

D. Överskott**D 1. Överskott att tillföras statsbudgetens driftbudget: Befästningars delfond**

1975/76	Utgift	21 556 985
1976/77	Anvisat	21 515 000
1977/78	Förslag	16 140 000

Fortifikationsförvaltningen

För att få balans i staten bör 15 930 000 kr. tas upp under denna post för nästa budgetår.

Föredraganden

Jag förordar att till överskott att tillföras statsbudgetens driftbudget under befästningars delfond beräknas 16 140 000 kr.

D 2. Överskott att tillföras statsbudgetens driftbudget: Kasernbyggnaders delfond

1975/76	Utgift	96 003 498
1976/77	Anvisat	109 298 000
1977/78	Förslag	118 384 000

Fortifikationsförvaltningen

För att få balans i staten bör 114 784 000 kr. tas upp under denna post för nästa budgetår.

Föredraganden

Jag förordar att till överskott att tillföras statsbudgetens driftbudget under kasernbyggnaders delfond beräknas 118 384 000 kr.

D 3. Överskott att tillföras statsbudgetens driftbudget: Försvarets forskningsanstalts delfond

1975/76	Utgift	7 544 418
1976/77	Anvisat	7 553 000
1977/78	Förslag	7 377 000

Byggnadsstyrelsen

För att få balans i staten bör 7 378 000 kr. tas upp under denna post för nästa budgetår.

Föredraganden

Jag förordar i enlighet med förslag av riksrevisionsverket att till överskott att tillföras statsbudgetens driftbudget under försvarets forskningsanstalts delfond beräknas 7 377 000 kr.

Inkomster**A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler**

Under denna rubrik redovisar fortifikationsförvaltningen de belopp som tillförs befästningars och kasernbyggnaders delfonder dels i form av ersättning för av myndigheterna disponerade lokaler, anläggningar och markområden, dels i form av anslag för iståndsättning av befästningar och kaserer. Vidare redovisar byggnadsstyrelsen under rubriken det belopp som tillförs försvarets forskningsanstalts delfond i form av lokalhyror.

Lokalhyror

Fortifikationsförvaltningen och byggnadsstyrelsen beräknar den ersättning som statsmyndigheterna skall erlägga i form av lokalhyror till sammanlagt 645 521 000 kr. Härvid har fortifikationsförvaltningen tagit upp det belopp som myndigheterna skall erlägga för fastighetsdrift i ett beräknat medelprisläge för budgetåret 1977/78. Vid beräkningen av utgifterna för fastighetsdrift har jag tidigare anfört att dessa bör tas upp i prisläget den 1 februari 1976. Samma prisläge bör användas vid inkomstberäkningen för den del av lokalhyrorna som avser fastighetsdrift. Den ersättning som myndigheterna skall erlägga i form av lokalhyror bör därför tas upp med sammanlagt 605 765 000 kr. Av detta belopp skall 180 730 000 kr. tillföras befästningars delfond, 413 424 000 kr. kasernbyggnaders delfond och 11 611 000 kr. försvarets forskningsanstalts delfond. Behovet av medel för lokalhyror har tagits upp av de nyttjande myndigheterna i deras anslagsframställningar.

Iståndsättningsanslag

De beräknade utgifterna på delposterna Iståndsättning av befästningar m. m., Iståndsättning av flygfält och Iståndsättning av byggnader m. m. i vad avser befästningars och kasernbyggnaders delfonder har redovisats i det föregående. Täckning för dessa utgifter ingår inte i de lokalhyror som fortifikationsförvaltningen har bestämt. I stället skall utgifterna på dessa delposter balanseras mot inkomster som härrör sig från de särskilda driftbudgetanslagen till iståndsättning av befästningar och kaserner. Dessa anslag skall i sin helhet tillföras inkomstsidan i staten för försvarets fastighetsfond. Beloppen framgår av följande sammanställning.

Anslag	I prop. 1976/ 77:100 (bil. 7) och i prop. om in- riktningen av sä- kerhetspolitiken och totalförsvarets fortsatta utveck- ling föreslagna be- lopp för 1977/78	Härav skall följande belopp tillföras	Befästningars delfond	Kasernbyggnad- ers delfond
B 3. Arméförband: Istånd- sättning av befäst- ningar och kaserner	75 000 000	450 000		74 550 000
C 3. Marinförband: Istånd- sättning av befäst- ningar och kaserner	26 000 000	5 000 000		21 000 000
D 3. Flygvapenförband: Iståndsättning av befästningar och kaserner	32 000 000	3 500 000		28 500 000

Anslag	I prop. 1976/ 77:100 (bil. 7) och i prop. om in- riktningen av sä- kerhetspolitiken och totalförsvarets fortsatta utveck- ling föreslagna be- lopp för 1977/78	Härav skall följande belopp tillföras	Befästningars delfond	Kasernbyggnads delfond
E 8. Central och högre regional ledning: Iståndsättning av befästningar och kaserner	19 700 000	14 300 000	5 400 000	
F 23. Gemensamma myndig- heter m. m.: Istånd- sättning av befäst- ningar och kaserner	3 300 000	500 000	2 800 000	
	156 000 000	23 750 000	132 250 000	

Beträffande försvarets forskningsanstalts delfond ingår täckning för de beräknade utgifterna för iståndsättningsarbeten m. m. i den lokalhyra för forskningsanstalten som byggnadsstyrelsen har beräknat.

Jag förordar att till ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler beräknas (605 765 000 + 156 000 000) 761 765 000 kr. varav 204 480 000 kr. under befästningars delfond, 545 674 000 kr. under kasernbyggnaders delfond och 11 611 000 kr. under försvarets forskningsanstalts delfond.

B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtta lokaler och markområden

Inkomsterna för nästa budgetår under denna post beräknar jag i likhet med fortifikationsförvaltningen till 10 650 000 kr. Detta innebär en ökning med 50 000 kr. i förhållande till innevarande budgetår. Av de beräknade inkomsterna hänför sig 650 000 kr. till befästningars delfond och 10 milj. kr. till kasernbyggnaders delfond.

C. Inkomster av övnings- och skjutfält

I likhet med fortifikationsförvaltningen beräknar jag inkomsterna av övnings- och skjutfält till 10 milj. kr. eller 2,2 milj. kr. mer än för innevarande budgetår. Av de beräknade inkomsterna hänför sig 400 000 kr. till befästningars delfond och 9,6 milj. kr. till kasernbyggnaders delfond.

D. Diverse inkomster

Inkomsterna för nästa budgetår under denna post beräknar jag i likhet med fortifikationsförvaltningen till 12,3 milj. kr. varav 2,3 milj. kr. under befästningars delfond och 10 milj. kr. under kasernbyggnaders delfond. Un-

der kasernbyggnaders delfond har därvid tagits upp även de ränteinkomster som beräknas uppkomma med anledning av försäljningen av vissa delar av Järvafältet. Dessa ränteinkomster har beräknats till 8 milj. kr.

Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att godkänna det förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1977/78 som finns fogat till detta protokoll som *bilaga*.

Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga det förslag som föredraganden har lagt fram.

Försvarets fastighetsfonds inkomster och utgifter enligt staten för budgetåret 1976/77 samt enligt förslaget till stat för budgetåret 1977/78

Inkomster	1976/77	1977/78
<i>A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler:</i>		
1. Befästningars delfond	138 690 000	204 480 000
2. Kasernbyggnaders delfond	372 627 000	545 674 000
3. Försvarets forskningsanstalts delfond	11 519 000	11 611 000
	522 836 000	761 765 000
 <i>B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden:</i>		
1. Befästningars delfond	600 000	650 000
2. Kasernbyggnaders delfond	10 000 000	10 000 000
	10 600 000	10 650 000
 <i>C. Inkomster av övnings- och skjutfält:</i>		
1. Befästningars delfond	300 000	400 000
2. Kasernbyggnaders delfond	7 500 000	9 600 000
	7 800 000	10 000 000
 <i>D. Diverse inkomster:</i>		
1. Befästningars delfond	2 250 000	2 300 000
2. Kasernbyggnaders delfond	10 000 000	10 000 000
	12 250 000	12 300 000
Summa kr.	553 486 000	794 715 000

Utgifter	1976/77	1977/78
<i>A. Reparations- och underhållskostnader m. m.:</i>		
1. Befästningars delfond, förslagsvis	107 290 000	176 090 000
2. Kasernbyggnaders delfond, förslagsvis	231 579 000	390 590 000
3. Försvarets forsknings- anstalts delfond	2 326 000	2 639 000
	341 195 000	569 319 000
 <i>B. Avsättning till värde- minskningskonto:</i>		
1. Befästningars delfond, förslagsvis	6 635 000	6 800 000
2. Kasernbyggnaders delfond, förslagsvis	24 250 000	28 300 000
3. Försvarets forsknings- anstalts delfond, förslagsvis	1 028 000	1 035 000
	31 913 000	36 135 000
 <i>C. Hyres- och arrendeut- gifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden:</i>		
1. Befästningars delfond, förslagsvis	6 400 000	8 800 000
2. Kasernbyggnaders delfond, förslagsvis	35 000 000	38 000 000
3. Försvarets forsknings- anstalts delfond, förslagsvis	632 000	560 000
	42 032 000	47 360 000
 <i>Överskott att tillföras statsbudgetens driftbudget:</i>		
1. Befästningars delfond	21 515 000	16 140 000
2. Kasernbyggnaders delfond	109 298 000	118 384 000
3. Försvarets forsknings- anstalts delfond	7 533 000	7 377 000
	138 346 000	141 901 000
Summa kr.	553 486 000	794 715 000